

Bakgrunn for utredningsprogram

Søker/sak:	Norsk Vind Energi AS/ Egersund vindpark		
Fylke/kommune:	Rogaland/ Eigersund		
Ansvarlig:	Arne Olsen, KTE	Sign.:	
Saksbehandler:	Linn Silje Undem, KTE	Sign.:	
Dato:	22.12.2005		
Vår ref.:	NVE 200503299-20 kte/lisu	KTE	75/2005
Sendes til:	Norsk Vind Energi AS og Eigersund kommune		

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA

Norsk Vind Energi AS – Melding om Egersund vindpark i Eigersund kommune. Sammenfatning av høringsuttalelser og fastsetting av utredningsprogram.

Innhold

1	Innledning	3
2	Behandlingsprosessen	3
2.1	Høring	3
2.2	Møter	3
3	Innkomne merknader	4
3.1	Regionale myndigheter	4
3.2	Sentrale myndigheter og interesseorganisasjoner	4
3.3	Tekniske myndigheter og nettselskap	6
3.4	Grunneiere og privatpersoner	7
3.5	Merknader fra Miljøverndepartementet	8
4	Generelt om utredningsprogram for vindkraftverk	8
5	NVEs kommentarer til utredningsprogrammet	8
5.1	Begrunnelse for tiltaket	8
5.2	Forholdet til andre planer	9
5.3	Landskap	10
5.4	Kulturminner og kulturmiljø	10
5.5	Friluftsliv og ferdsel	10
5.6	Biologisk mangfold (naturtyper, flora og fauna)	11
5.7	Støy, skyggekast og refleksblink	11
5.7.1	Støy	11
5.7.2	Skyggekast og refleksblink	11
5.8	Luftfart	11
5.9	Annen arealbruk	12
5.10	Infrastruktur	12

5.11	Elektrisitetsproduksjon og økonomi	12
5.12	Samfunnsmessige virkninger	13
5.13	Vurdering av alternativer	13
5.14	Nedlegging	13
5.15	Undersøkelser.....	13
5.16	Metode og samarbeid.....	13
5.17	Samordning av behandling etter plan- og bygningsloven og energiloven	14

1 Innledning

Norsk Vind Energi AS meldte den 6.9.2005 Egersund vindpark i medhold av plan- og bygningsloven kap VII-a § 3. Området som planlegges for lokalisering av vindparken ligger ca. 6 km sørøst for Egersund by. Planområdet vil ha et areal på ca. 8 km². Det planlegges å bygge en park med en samlet installert effekt på opp til 100 MW. Hver enkelt vindturbin vil kunne få en installert effekt på mellom 2 og 5 MW. Avhengig av størrelsen på vindturbinene vil det kunne bygges inntil 50 vindturbiner innenfor det meldte området.

Vindparken er tenkt tilknyttet Slettebø transformatorstasjon nord for Egersund.

I dette notatet sammenfattes og drøftes de høringsuttalelser som har kommet inn til meldingen. På grunnlag av det foreslåtte utredningsprogrammet i meldingen, innkomne merknader og NVEs egne vurderinger, fastsetter NVE et utredningsprogram for tiltaket. Dette gjøres i eget brev til Norsk Vind Energi AS.

2 Behandlingsprosessen

NVE behandler meldingen etter plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredning.

2.1 Høring

Meldingen om Egersund vindpark ble sendt på høring til berørte instanser den 26.9.2005.

Meldingen ble sendt på høring til følgende instanser/organisasjoner: Eigersund kommune, Fylkesmannen i Rogaland, Rogaland fylkeskommune, Direktoratet for naturforvaltning, Riksantikvaren, Statens landbruksforvaltning, Meteorologisk institutt, Norges Naturvernforbund, Naturvernforbundet i Rogaland, Natur og Ungdom, Natur og Ungdom – Rogaland, Norges Miljøvernforbund, Bellona, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Ornitologisk Forening – Rogaland, Den Norske Turistforening, Forum for natur og friluftsliv – Rogaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund – Rogaland, Reisebedriftenes landsforening – Rogaland, Rogaland Bondelag, Rogaland Bonde- og småbrukarlag, Luftfartstilsynet, Forsvarsbygg, Telenor, Statnett SF, Lyse Nett AS, Dalane Energi IKS og Avinor AS.

Meldingen ble sendt til orientering til: Olje- og energidepartementet, Miljøverndepartementet, Norsk institutt for by- og regionforskning, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Enova SF.

Utsending av melding, utlegging til offentlig ettersyn og invitasjon til offentlig møte ble kunngjort i Norsk Lysingsblad, Stavanger Aftenblad og Dalane Tidende.

NVE har forelagt utredningsprogrammet for Miljøverndepartementet iht. forskrift om konsekvensutredning av 1. april 2005 § 7.

2.2 Møter

NVE arrangerte offentlig møte om saken i formannskapssalen i Eigersund rådhus 12.10.2005. NVE orienterte om behandlingsprosessen for meldingen og Norsk Vind Energi AS orienterte om selve prosjektet og planene for gjennomføring. På møtet deltok ca. 40 personer.

3 Innkomne merknader

Det har kommet inn 9 merknader til meldingen og forslaget til utredningsprogram for vindparken.

3.1 Regionale myndigheter

Rogaland fylkeskommune, kulturseksjonen sier i sin uttalelse av 17.11.2005 at de har vurdert saken som regional sektormyndighet innen kultuminnevern. Fylkeskommunen opplyser at de på bakgrunn av egne arkiver ser at tiltaket vil berøre én heller, og at flere fornminner vil komme i indirekte konflikt. Fylkeskommunen mener at konsekvensutredningen må drøfte graden av skjemming av kulturminneverdiene både innenfor og utenfor planområdet.

På bakgrunn av de kjente funnene i nærheten av området, mener fylkeskommunen at det er potensial for funn av nye bosetningsstrukturer i deler av planområdet.

Fylkeskommunen mener at undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 må gjennomføres i forbindelse med konsekvensutredningen, slik at man får kunnskap om eventuelle konflikter med ukjente automatisk fredete kulturminner før et konsesjonsvedtak. Fylkeskommunen ber derfor om at dette blir tatt inn og presisert i utredningsprogrammet.

Det opplyses om at det i nærområdene til det skisserte planområdet er flere kjente verneverdige bygninger og bygningsmiljøer, blant annet rundt Åse gårdene og ved Koldal. Fylkeskommunen mener at en registrering av nyere tids kulturminner, også utover bygninger, bør inngå som en del av konsekvensutredningen.

Fylkeskommunen mener at det i utredningsprogrammet må stilles krav om en konkretisering og mer detaljert kartfesting av tiltaket, herunder turbinstørrelse og plassering, samt intern infrastruktur og nett-tilknytning.

Fylkeskommunen ber om at utredningsprogrammet presiserer at det skal lages et synlighetskart. Det er videre ønskelig at programmet presiserer hvilke steder tiltaket skal visualiseres fra. Fylkeskommunen forutsetter videre at tiltaket visualiseres fra viktige kulturmiljøer. Valg av standpunkt for visualiseringen bør gjennomføres i samarbeid med fylkeskommunen.

Rogaland fylkeskommune, regionalplanseksjonen sier i sin uttalelse av 18.11.2005 at de har vurdert saken som regional planmyndighet og som sektormyndighet innen friluftsliv.

Fylkeskommunen påpeker at Egersund vindpark har en svært bynær plassering, og at dette er et forhold som må belyses spesielt i konsekvensutredningen. Fylkeskommunen framhever visualisering av vindparken og bruken av planområdet til friluftsliv som viktige momenter i denne sammenheng. Viktige visualiseringspunkter vil være fra Egersund by og bebyggelsen på Eigerøy.

Når det gjelder friluftsliv kommenterer fylkeskommunen at planområdet berører tre friluftsområder som i Fylkesdelplan for friluftsliv, idrett, natur, og kulturvern (FINK) er angitt som "turområder hvor allmenne friluftslivsinteresser bør gis prioritet".

Fylkeskommunen opplyser at de har startet opp arbeidet med en fylkesdelplan for vindkraft, og at de i denne prosessen ser det som viktig å ha et godt samarbeid med NVE for å fremskaffe et bredest mulig faktagrunnlag for helhetlige vurderinger på fylkesnivå.

3.2 Sentrale myndigheter og interesseorganisasjoner

Naturvernforbundet i Rogaland (NFR) sier i brev av 17.11.2005 at de krever at det ikke blir gitt konsesjon til nye vindparker i Rogaland før Rogaland fylke har utarbeidet fylkesdelplan for

vindkraftutbygging. NFR er bekymret over at det store antall vindparker som er under planlegging i Rogaland og tilgrensende fylker, samlet sett vil kunne gi store negative påvirkninger på landskap, natur og friluftsliv i regionen.

NFR ønsker at utredningsprogrammet omfatter følgende:

- Det må redegjøres for de ulike naturtypene i anleggsområdet. Hvilke naturtyper som skal beskrives bør fastsettes av et kompetent fagorgan (for eksempel DN eller NINA). Det bør utarbeides en metodikk for hvordan konsekvensene skal beskrives lokalt og regionalt.
- Det må foretas regionale vurderinger av eventuelle rødlistearter som finnes innenfor lokaliteten. Dersom kunnskapen om rødlistearter er mangelfull, må tiltakshaver pålegges å gjennomføre tilstrekkelig feltarbeid for å komplettere kunnskapene.
- Forholdet til lokalt og regionalt friluftsliv må utredes.

NFR skriver at det må gjøres langtidsstudier av hvilke effekter vindparker har på fugl. De mener videre at det er viktig å unngå følgende:

- Etablering av vindparker i større områder av sammenhengende og urørt eller lite påvirket natur.
- Etablering av vindparker i eller nær artsrike lokaliteter, vakre områder eller spesielle og sjeldne naturtyper.
- Etablering av vindparker i eller nær kulturlandskaper der vindmøllene ikke harmonerer med eksisterende kulturverdier eller viktige opplevelseskvaliteter.
- Omfattende og spredt utbygging i åpne kystområder. En samlet utbygging på færre lokaliteter vil normalt være bedre.

Natur og Ungdom (NU) sier i uttalelse av 21.11.2005 at de er positive til at man ønsker å utnytte vindressursene til å produsere elektrisitet, men påpeker at det er viktig at utbyggingen ikke har alvorlige konsekvenser for naturmangfoldet og eksistensen av representative naturtyper.

NU påpeker at punkt 5.3 om biologisk mangfold beskriver situasjonen noe mangelfullt, og mener at tiltakshaver burde benyttet seg av flere kilder for artsregistrering før de slår fast at det ikke er registrert rødlistede arter i planområdet. NU mener videre at Norsk Vind Energi burde benyttet seg av en nyere rapport på kraftledninger og fugl enn en fra 1994. NU forutsetter at nyere rapporter benyttes i utredningsarbeidet.

NU har følgende forslag til ytterligere utredninger:

- Det må utredes minst to alternativer for nettilknytning:
 - o Den som er planlagt av tiltakshaver, eventuelt som jordkabel.
 - o Bruk av kraftledning som i dag går gjennom den søndre delen av planområdet. Både oppgradering av eksisterende ledning samt bygging av en parallell kraftledning må vurderes. En ny kraftledning bør eventuelt ha en annen trasé nærmere Egersund sentrum for å unngå høyspentledninger i bykjernen. Det må også vurderes bruk av jordkabler.
- Alle konsekvenser som er beskrevet i utredningsprogrammet må også utredes for begge alternativene for kraftledninger samt for veibygging i tilknytning til vindparken.
- Dersom det blir behov for oppgraderinger av dagens nett må dette gjøres rede for i konsekvensutredningen (KU). Virkningene av dette må beskrives med mindre oppgraderingen

i seg selv blir underlagt en egen KU. Dersom det blir en egen KU for kraftledninger, må den behandles samtidig med KU for vindparken for å sikre at prosjektene kan sees i sammenheng.

- Utredning av biologisk mangfold må ta for seg alle eksisterende kilder, og kompletteres med feltarbeid.
- Utredning av konsekvenser av kraftledninger for fugl må baseres på nyeste tilgjengelige informasjon.

3.3 Tekniske myndigheter og nettselskap

Luftfartstilsynet anbefaler i brev av 6.10.2005 at følgende utredes:

- Om vindparken påvirker omkringliggende radaranlegg, navigasjonsanlegg og kommunikasjonsanlegg for luftfarten.
- Om vindparken påvirker inn- og utflygingsprosedyrene til nærliggende flyplasser.
- Om vindparken og tilhørende ledningsnett utgjør andre hindringer for luftfarten, spesielt for lavflygende fly og helikopter.

I forbindelse med utredningen anbefales det at tiltakshaver tar kontakt med Avinor, Flysikringsdivisjonen og aktuelle operatører av lavflygende fly og helikopter.

Dalane Energi IKS (DE) sier i sitt brev av 31.10.2005 at en tilknytning av vindparken til Slettebø transformatorstasjon per i dag ikke er mulig.

På Slettebø er det to transformatorer på hhv. 20 og 24 MVA som er tilknyttet regionalnettets 50 kV linjer mot Kjelland, og 50 kV linja til Hovland. På linja til Hovland er det ifølge DE meldt 20-25 MW fra en annen vindpark.

DE skriver at 50 kV koplingsanlegget på Slettebø er åpne samleskinner med effektbrytere for linje Hovland, skillekniv for linja mot Jæren som er T-avgreining, samt effektbrytere for hver av transformatorene og linja til Kjelland.

Det er ifølge DE ikke mulig å utvide koplingsanlegget uten at bygningsmassen på Slettebø utvides. Et alternativ kan være å utrede full utbygging av SF6 gassanlegg for 72,5 kV.

Lyse Nett AS kommenterer nettilknytningen i uttalelse av 17.11.2005. De viser til at det ifølge Dalane Energi ikke er plass i Slettebø transformatorstasjon uten at stasjonsbygningen utvides. 50 kV linja Kjelland – Slettebø har ifølge Lyse Nett heller ikke kapasitet til å ta imot 100 MW. Lyse Nett ser derfor for seg at det vil være gunstigst med ny 132 kV eller 50 kV direkte fra vindparken til Kjelland transformatorstasjon. Denne stasjonen har per i dag 300/50 kV transformering, men Lyse Nett ser for seg at det er aktuelt med transformering til 132 kV i fremtiden.

Dersom Egersund vindpark, og Svåheia vindpark blir bygget ut ca. samtidig, bør det ifølge Lyse Nett vurderes å samordne nettilknytningen.

Lyse Nett bemerker at NVEs forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet må oppfylles. Dessuten stiller Lyse Nett som regionalnetts- og sentralnettseier en del krav til tekniske løsninger og spenningskvalitet samt til reaktiv effekt og stabilitet i nettet. Kraftverkseier må kunne dokumentere at disse kravene overholdes. Det må også på kort varsel være mulig å nedregulere effekten levert fra vindparken dersom det ikke skulle være kapasitet i nettet til å overføre alt.

Lyse Nett sier videre at det bør benyttes dobbelmatet asynkrongeneratorer eller synkrongeneratorer i stedet for vanlige asynkrongeneratorer. Dette for å få tilfredsstillende regulering av spenning og reaktiv effekt. Lyse Nett påpeker at det nå er meldt så mange vindparker i området at dersom alle blir

bygget, vil det bli spenningskollaps hver gang alle vindparkene produserer for fullt. Dette vil skje selv om det benyttes dobbelmatet asynkrongeneratorer. Lyse Nett sier at de bør ha minst 10 % margin til spenningsstabilitetsgrensen. Med nåværende sentralnett bør det derfor ikke tillates at det bygges ut mer enn 1000 – 1200 MW vindkraft i og nær Sør-Rogaland. Dersom det skal tillates mer vindkraft enn denne grensen, må sentralnettet forsterkes.

300 kV linjen Åna-Sira – Kjelland går gjennom eller nær Egersund vindpark. Ifølge Lyse Nett er dette en viktig linje, og eventuelle feil på denne linjen kan føre til svært høye avbruddskostnader. Vindturbinene må derfor plasseres i en slik avstand at de ikke kan velte over linjen.

Statnett SF sier i uttalelse av 30.11.2005 at de har vurdert meldingen om Egersund vindpark i forhold til konsekvenser for det overliggende nett.

Statnett bemerker at Egersund vindpark vil bedre effekt- og energibalansen i området i tunglast, og vil ved enkelte feilsituasjoner bidra til å avlaste ledninger i sentralnettet. Statnett sier at de ikke har vurdert eventuelle konsekvenser for regionalnettet i området.

Statnett opplyser at det våren 2005 ble opprettet et prosjekt ledet av Lyse Nett der formålet var å finne ut hvor stor mengde vindkraft som kan mates inn i det eksisterende sentralnettet i Sør-Rogaland. Resultatet av studien så langt er at mengden ny vindkraft som anbefales realisert i dette området er satt til maksimalt 1000 – 1200 MW. Som et resultat at dette prosjektet har Lyse Nett søkt om konsesjon for en ny transformatorstasjon fra 300 kV ledningen Kjelland – Stokkeland.

Statnett viser til forskrift om systemansvaret (FoS) § 14, som sier at nye anlegg tilknyttet regional- og sentralnettet ikke kan idriftsettes uten etter vedtak fra systemansvarlig. Hvilke krav nye vindkraftanlegg må oppfylle er beskrevet i kapittel 7 i "Veiledende tekniske krav til anlegg tilknyttet regional- og sentralnettet" (VtA). Det vises videre til forskrift om leveringskvalitet (FoL) hvor det er satt krav til blant annet flimmer, spenningsdipper, overharmoniske strømmer og spenninger som vindkraftverket må overholde og dimensjoneres for å tåle. Statnett kan ikke akseptere tilknytning av vindkraftproduksjon som har en negativ påvirkning på nettet og forutsetter at kravene formulert gjennom krav til anleggsdeler (VtA) oppfylles. Statnett forutsetter videre at de andre kravene i FoS, FoL og VtA overholdes.

3.4 Grunneiere og privatpersoner

Eigersund Landsogns Skoglag sier i uttalelse av 21.10.2005 at de går mot at planene om Egersund vindpark godkjennes. Årsaken til dette er at vindparken vil påføre skogen deres store skader og ødelegge det rike dyre- og fuglelivet i skogen.

Skoglaget eier gnr. 28 bnr. 14 og gnr. 14 bnr. 4 som ligger i områdene som planlegges utbygd. Eiendommene består av til sammen 1700 mål med planteskog som er forsikret for ca. 2 000 000 NOK. Skoglaget viser til at det påtenkt flere vindturbiner like ved områdene deres, og at det er aktuelt å bygge vei gjennom eiendommen deres. Skoglaget opplyser om at områdene er hekkeplass for blant annet hønsehauk, spurvehauk, dvergfalk og hubro samt kalveområde for elg, hjort og rådyr. Om vinteren er det også jaktområde for ørn, musvåk, fjellvåk etc. Det opplyses at det ikke drives med hogst i områdene fra februar til mai. Videre arrangerer O-klubben i Egersund ikke løp i områdene om våren.

Skoglaget påpeker at det på eiendommene er tre ødegårder med flere gravhauger som er ca. 1400 år gamle. Videre er det åtte malmgruer, og rester av "hestjernbanen" fra 1860 som går fra Koldal til Dyrnes.

Grunneiere på Åse (gnr. 19 bnr. 1, gnr. 19 bnr. 5 og gnr. 19 bnr. 12) sier i uttalelse av 31.10.2005 at de ikke vil være med i utbyggingen av Egersund vindpark, da det vil skape store problemer for dem.

De tre grunneierne har til sammen ca. 1550 mål utmark som omfattes av planene. På gnr. 19 bnr. 5 er det flere "ødegårder" og gravhauger. Videre opplyses det om at utmarken er kulturbeite, og at veier og vindturbiner vil skape store problemer ved gjødsling av marken. På gnr. 19 bnr. 1 har grunneieren 70 vinterforet sauer, hvorav 25 villsaue. Vindparken vil føre til store problemer under lammingen pga. støyen som vil oppstå. Videre opplyses det om at vannverket for gården Åse ligger på eiendommen. Grunneierne uttrykker bekymring for at sprenging i nærheten av vannuttaket vil føre til ødeleggelse av vannårene.

3.5 Merknader fra Miljøverndepartementet

Miljøverndepartementet (MD) skriver i brev av 14.12.2005 at de ikke har noen merknader til utkast til utredningsprogram.

4 Generelt om utredningsprogram for vindkraftverk

En konsekvensutredning skal i nødvendig utstrekning omfatte de punkter som er listet opp i vedlegg II i forskrift om konsekvensutredninger av 1.4.2005. På bakgrunn av forskriften, innholdet i meldingen, innkomne høringsuttalelser og egne vurderinger skal NVE meddele et eget utredningsprogram for tiltaket. I dette utredningsprogrammet skal NVE spesifisere og avgrense utredningskravene for direkte og indirekte konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn til de forhold som etter NVEs vurdering er vesentlige og beslutningsrelevante.

NVE har utformet et utredningsprogram for det planlagte Egersund vindkraftverk. Intern infrastruktur, dvs. kabler fra hver enkelt vindmølle til en felles transformator for vindparken, nødvendige elektriske anlegg for nettilknytning, interne veier og atkomstveg, omfattes også av utredningsprogrammet. Utredningsprogrammet er gitt til Norsk Vind Energi AS i eget brev.

5 NVEs kommentarer til utredningsprogrammet

NVE har tatt utgangspunkt i forslag til utredningsprogram som tiltakshaver la frem i meldingen. I tillegg er vedlegg II i forskrift om konsekvensutredninger, høringsinnspill, egne vurderinger og erfaring fra fastsettelse av andre utredningsprogram lagt til grunn.

Under følger NVEs kommentarer til hvorfor tiltakshavers forslag til utredningsprogram er supplert og presisert med nye utredningskrav på de enkelte temaene. Det gis også kommentarer til hvorfor eventuelle krav fra høringsinstanser ikke er tatt med i utredningsprogrammet.

Utredningsprogrammet er tematisk oppdelt, og omtaler både problemstillinger som skal belyses og fremgangsmåte. Etter NVEs vurdering vil en konsekvensutredning som gjennomføres etter fastsatt utredningsprogram gi et godt grunnlag for å kunne vurdere om Egersund vindpark bør etableres eller ikke.

5.1 Begrunnelse for tiltaket

På bakgrunn av forskrift om konsekvensutredninger, innkomne høringsuttalelser og egne vurderinger vil NVE stille krav om at det skal gis en kort begrunnelse for tiltaket.

5.2 Forholdet til andre planer

På bakgrunn av vedlegg II i forskrift om konsekvensutredninger og egne vurderinger har NVE under dette temaet stilt en rekke krav som ikke var foreslått i meldingen.

Rogaland fylkeskommune påpeker at den planlagte vindparken berører tre friluftsområder som i Fylkesdelplan for friluftsliv, idrett, natur, og kulturvern (FINK) er angitt som ”turområder hvor allmenne friluftsinnteresser bør gis prioritet”.

Naturvernforbundet i Rogaland uttaler at de er bekymret for at det store antallet vindparker som nå er under planlegging i Rogaland og tilgrensende fylker samlet sett vil kunne gi store negative påvirkninger på landskap, natur og friluftslivet i regionen. De krever derfor at det ikke blir gitt konsesjon til nye vindparker før Rogaland fylke har laget fylkesplan for vindkraftutbygging. Rogaland fylkeskommune skriver at de i forbindelse med sitt eget arbeid med fylkesdelplanen ser det som viktig å ha et godt samarbeid med NVE for fremskaffe et bredest mulig faktagrunnlag som basis for helhetlige vurderinger på fylkesnivå.

NVE er enig i at forholdet til igangsatt planarbeid bør belyses i forbindelse med konsekvensutredningen og konsesjonssøknaden. NVE vil i utredningsprogrammet stille følgende krav:

- Forholdet til kommunale eller fylkeskommunale planer for planområdet, eller andre områder som indirekte berøres av tiltaket, skal beskrives.

Når det gjelder de andre kravene, vil NVE vise til brev til Fylkesmannen i Rogaland og Rogaland fylkeskommune fra Miljøverndepartementet av 6.7.2005 hvor det står at

(...) Som det fremgår av Miljøverndepartementets brev av 4. mars 2005 til berørte fylkeskommuner og fylkesmenn er det nå bestemt at det skal gjennomføres tematiske konfliktvurderinger av meldte og konsesjonssøkte vindkraftanlegg.(...)

Videre står det om planlagt fylkesdelplan i Rogaland:

(...) i Rogaland ser for seg at en fylkesdelplan for vindkraft er tenkt å innebære en vurdering av meldte og aktuelle (ikke meldte) utbyggingsplaner i fylket. Det er grunn til å understreke at en slik vurdering av foreliggende prosjektplaner vil grense opp mot det pågående arbeidet med tematiske konfliktvurderinger av meldte og omsøkte vindkraftprosjekter (...)

Avslutningsvis sier man i brevet følgende om NVEs konsesjonsbehandling og forholdet til eventuelle fylkesdelplaner:

(...) arbeidet med eventuelle fylkesdelplaner for vindkraft ikke skal medføre forsinkelser for konsesjons- og planbehandling av vindkraftprosjekter (...).

Av Stortingsmelding nr. 11 (2004-2005) Om Sametingets virksomhet i 2003, går det frem at tematiske konfliktvurderinger skal bidra til at meldte og konsekvensutredete vindkraftprosjekter kan ses i sammenheng og tilrettelegge for en mer samlet vurdering av konsekvensene av de planlagte vindparkene. De tematiske konfliktvurderingene skal inngå i grunnlaget for konsesjons- og planbehandlingen av vindkraftverk. Dette arbeidet er nå i gang. Mer informasjon om dette finner man på NVEs nettsider www.nve.no/vindkraft.

På bakgrunn av ovenstående finner NVE det ikke aktuelt å utsette konsesjonsbehandlingen av vindparker i Rogaland til etter at Rogaland fylke er ferdig med sin fylkesplan for vindkraftutbygging.

5.3 Landskap

Kulturseksjonen i Rogaland fylkeskommune har i sin uttalelse kommentert at utredningsprogrammet bør presisere hvilke representative steder tiltaket skal visualiseres fra, og at valg av standpunkt for visualiseringen bør gjennomføres i samarbeid med fylkeskommunen. Regionalplanseksjonen i fylkeskommunen fremhever Egersund by og bebyggelsen på Eigerøy som viktige visualiseringspunkter. I utredningsprogrammet stiller NVE vilkår om at man ved hjelp av fotorealistiske teknikker skal synliggjøre nærvirkning og fjernvirkning av inngrepet fra representative steder. Tiltakshaver må selv ta stilling til hvor mange visualiseringspunkter som er nødvendig for å få visualisert prosjektet på en hensiktsmessig og fornuftig måte. NVE anbefaler Norsk Vind Energi å fastsette visualiseringspunktene etter samråd med relevante berørte interesser.

Rogaland fylkeskommune ber videre om at utredningsprogrammet presiserer at det skal lages et synlighetskart. Som foreslått i meldingen har NVE i utredningsprogrammet stilt krav om at det skal utarbeides et synlighetskart som avklarer tiltakets synlighetsområde og visuelle påvirkning.

NVE vil i utredningsprogrammet stille krav om at visualiseringene skal omfatte andre planlagte vindparker i området. I den forbindelse vil NVE minne om Dalane Vind AS sin planlagte Svåheia vindpark i Eigersund kommune.

5.4 Kulturminner og kulturmiljø

Rogaland fylkeskommune ber om at undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 gjennomføres i forbindelse med konsekvensutredningen. NVE finner det ikke hensiktsmessig at undersøkelsesplikten tas inn i utredningsprogrammet. NVE er av den oppfatning at det vanligvis vil være hensiktsmessig at undersøkelsesplikten gjennomføres i etterkant av endelig konsesjonsvedtak, fordi ønsket plassering av vindmøller, veier og annen infrastruktur da vil være avklart. NVE finner det derfor tilstrekkelig at tiltakshaver i konsekvensutredningen angir potensialet for funn av ukjente automatisk fredede kulturminner. Forholdet til undersøkelsesplikten i kulturminnelovens § 9 bør avklares i samarbeid mellom tiltakshaver og kulturminnemyndighetene.

Rogaland fylkeskommune ber videre om at nyere tids kulturminner også må omfattes av utredningsprogrammet. NVE slutter seg til dette, og viser til utredningsprogrammets første kulepunkt under teamet Kulturminner og kulturmiljø.

Rogaland fylkeskommune mener at konsekvensutredningen må drøfte graden av skjemming av kulturminneverdiene både innenfor og utenfor planområdet. NVE vil her vise til utredningsprogrammets andre kulepunkt under tema Kulturminner og kulturmiljø hvor tiltakets direkte og indirekte konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø skal beskrives og vurderes.

5.5 Friluftsliv og ferdsel

Naturvernforbundet i Rogaland sier i sin uttalelse at forholdet til lokalt og regionalt friluftsliv må utredes. Rogaland fylkeskommune påpeker at bruken av planområdet til friluftsliv må belyses spesielt i konsekvensutredningen.

Planområdet er det viktigste området for vurderinger av konsekvensene for friluftsliv. NVE er likevel enig i at konsekvensutredningen også skal inkludere viktige friluftsområder utenfor, men nær planområdet. NVE vil derfor stille krav om at man i tillegg til å beskrive dagens bruk av planområdet til friluftaktiviteter, skal beskrive andre viktige friluftsområder som berøres av tiltaket. Det skal gjøres en vurdering av hvordan tiltaket (ved støy, arealbeslag, påvirkning av opplevelsesverdien i området, lettere adkomst og eventuelle restriksjoner på utøvelsen av friluftsliv i eller i nærheten av

planområdet) vil påvirke dagens bruk av området (jakt, fiske, turgåing med mer). Eksisterende dokumentasjon skal gjennomgås, og eventuelt kompletteres med samtaler/intervjuer med lokale og regionale myndigheter og aktuelle berørte lokale interesser.

5.6 Biologisk mangfold (naturtyper, flora og fauna)

Naturvernforbundet i Rogaland ber i sin uttalelse at tiltakshaver pålegges å gjøre vurderinger av eventuelle rødlistearter som finnes innenfor lokaliteten. NVE vil her vise til at utredningsprogrammet omfatter krav om at fugle- og dyrelivet i området skal beskrives. Det skal også gjøres en vurdering av hvordan eventuelle sjeldne, sårbare og truede arter vil kunne påvirkes av tiltaket.

Dersom kunnskapen om rødlistearter er mangelfull, mener Naturvernforbundet i Rogaland at tiltakshaver må pålegges å gjennomføre tilstrekkelig feltarbeid for å komplettere kunnskapene. Natur og Ungdom sier i sin uttalelse at utredningen av biologisk mangfold må ta for seg alle eksisterende kilder, og kompletteres med feltarbeid. NVE er enig i at konsekvensutredningen skal inkludere feltarbeid dersom eksisterende kunnskap viser seg å være mangelfull. Etter NVEs vurdering skal konsekvensutredningen imidlertid så langt som mulig basere seg på eksisterende kunnskap og nødvendig oppdatering av denne. Eksisterende dokumentasjon skal gjennomgås og eventuelt suppleres med feltbefaringer og kontakt med lokalkjente.

Naturvernforbundet sier at det i konsekvensutredningen må redegjøres for de ulike naturtypene i anleggsområdet. NVE er enig i at de ulike naturtypene i området må beskrives. Det vil i utredningsprogrammet bli stilt krav om at naturtyper i eller nær planområdet som er viktige for det biologiske mangfoldet skal beskrives. Videre skal, dersom verdifulle naturtyper berøres, omfanget av inngrepet beskrives og det skal gjøres en vurdering av antatte konsekvenser.

5.7 Støy, skyggekast og refleksblink

5.7.1 Støy

Som foreslått i meldingen skal støypåvirkning for bebyggelse og friluftsliv som følge av vindparken med tilhørende anlegg vurderes, herunder forventet støynivå ved nærmeste bebyggelse og mulige endringer i støynivået over tid. Fordi terrengets utforming påvirker hva man kan høre av støy, ber NVE Norsk Vind Energi vurdere hvorvidt vindskygge kan forventes å påvirke støyutbredelsen. Videre skal støy i forbindelse med anleggsperioden kort beskrives.

5.7.2 Skyggekast og refleksblink

Det skal i utredningsprogrammet gjøres en vurdering av om eventuelle skyggekast og refleksblink kan påvirke bebyggelse og friluftsliv. Dersom nærliggende bebyggelse vil bli berørt av skyggekast og/eller refleksblink, skal ventet variasjon gjennom året og døgnet beskrives og omfanget skal kort vurderes.

5.8 Luftfart

Luftfartstilsynet ber om at følgende forhold utredes:

- Om vindparken påvirker omkringliggende radaranlegg, navigasjonsanlegg og kommunikasjonsanlegg for luftfarten.
- Om vindparken påvirker inn- og utflygingsprosedyrer til nærliggende flyplasser.

- Om vindparken og tilhørende kraftledning utgjør andre hindringer for luftfarten, spesielt for lavt flygende fly og helikopter.

NVE har tatt inn utredningskravene fra Luftfartstilsynet under punkt 8 i utredningsprogrammet som omhandler Luftfart.

5.9 Annen arealbruk

Erfaringer viser at vindparker i enkelte tilfeller kan påvirke blant annet mottakerforholdene for TV-signaler. Dette på grunn av vindparkens plassering i forhold til sendere i området. NVE vil i utredningsprogrammet stille krav om at det skal gjøres en vurdering av hvorvidt tiltaket kan tenkes å medføre uheldig påvirkning på mottakerforhold for TV-signaler eller annen bruk av elektronisk utstyr hos nærliggende bebyggelse.

5.10 Infrastruktur

Rogaland fylkeskommune påpeker i sin uttalelse at det i utredningsprogrammet må stilles krav om en konkretisering og mer detaljert kartfesting av tiltaket, herunder turbinstørrelse og plassering, samt intern infrastruktur og nett-tilknytning. NVE vil i utredningsprogrammet stille krav om at det skal fremlegges kart over aktuelle plasseringer av hver enkelt vindmølle, kabelfremføring, nødvendige bygg og konstruksjoner knyttet til vindparken og veinettet i vindparken. Videre skal kraftledningstrasé for tilknytning til eksisterende nett beskrives og vises på kart.

I tillegg til de utredningskrav som er foreslått i meldingen, vil NVE stille krav om at mulige virkninger av arealreduksjon, grøfting, drenering, oppdyrking etc. knyttet til veiløsninger og oppstillingsplasser skal beskrives. Behovet for uttak av løsmasser til vegbygging skal beskrives. Det skal gis en kort vurdering av hvor eventuelle løsmasser skal hentes fra og deponeres.

I utredningsprogrammet kreves det videre at aktuelle veitraseer inn til og innad i vindparken skal angis på kart. Videre skal relevante terrengmessige forhold og nærhet til bebyggelse beskrives.

Lyse Nett AS uttaler at dersom Egersund og Svåheia vindpark blir bygget ut ca. samtidig, bør det vurderes å samordne nettilknytningen. NVE legger til grunn at tiltakshaver i sitt videre arbeid med å finne optimale nettløsninger for vindparken samarbeider med andre vindkraftaktører i området, Statnett SF og Lyse Nett AS.

Natur og Ungdom ber om at det utredes minst to alternativer for nettilknytning, herunder også bruk av jordkabel. De ber videre om at nødvendige oppgraderinger i dagens nett redegjøres for i konsekvensutredningen. I utredningsprogrammet vil NVE stille krav om at aktuelle løsninger for nettilknytningen skal vurderes, og dersom jordkabel ikke utredes som et alternativ for tilknytning av vindparken til eksisterende nett, skal det gis en kort begrunnelse for hvorfor man ikke har valgt å konsekvensutrede en slik løsning.

På bakgrunn av egne vurderinger og erfaringer vil det i utredningsprogrammet bli stilt krav om at for det tilfelle at det ligger bolighus eller hytter 50 meter eller nærmere kraftledningstraseer og transformatorstasjonsområdet, skal det redegjøres for beregnet magnetfelt og andre konsekvenser for den berørte bebyggelsen.

5.11 Elektrisitetsproduksjon og økonomi

Vindforholdene i planområdet har stor betydning for energiproduksjonen til en vindpark. Vindressursene i planområdet skal beskrives med middelvindhastighet gjennom året. Omfang av

vindmålinger på stedet og metodikk/modeller som ligger til grunn for den oppgitte vindressursen skal fremgå av beskrivelsen.

Prosjektets antatte investeringskostnader, antall vindtimer (på merkeeffekt), drifts- og vedlikeholdskostnader i øre/kWh og forventet levetid skal også oppgis.

5.12 Samfunnsmessige virkninger

NVE ber i utredningsprogrammet om at transportmessige forhold i anleggs- og driftsfasen skal beskrives med tanke på krav til veier og kaier. Herunder vil det være naturlig å gjøre en vurdering av muligheten for å benytte eventuell eksisterende vei og beskrive hvilke tiltak som er nødvendige for å kunne benytte den. Videre skal forventet ferdsel på anleggsveiene under normal drift beskrives.

5.13 Vurdering av alternativer

Natur og Ungdom sier i sin uttalelse at det må utredes minst to alternativer for nettilknytning. Alle konsekvensene som er beskrevet i utredningsprogrammet må også utredes for de ulike alternativene for kraftledninger samt for veibygging i tilknytning til vindparken. NVE slutter seg til dette og vil i utredningsprogrammet stille krav at dersom det utarbeides ulike alternativer for utforminger av tiltaket (herunder utformingen av selve vindparken, tilhørende kraftledninger eller andre deler av tiltaket), skal konsekvensene ved de ulike alternativene sammenlignes. Videre skal det oppgis hvilket alternativ det primært søkes om, og det valgte alternativet skal begrunnes.

5.14 Nedlegging

NVE krever at det i utredningsprogrammet blir redegjort for hvordan anlegget skal fjernes og området istandsettes ved nedlegging av vindparken. Antatte kostnader ved nedleggingen av vindparken skal oppgis.

5.15 Undersøkelser

I utredningsprogrammet vil NVE stille krav om at det skal gis en vurdering av behovet for og eventuelt forslag til nærmere undersøkelser før gjennomføring av tiltaket. Det skal videre gis en vurdering av behovet for og eventuelle forslag til oppfølgende undersøkelser.

5.16 Metode og samarbeid

Naturvernforbundet i Rogaland uttaler at det bør utarbeides en metodikk for hvordan konsekvensene skal beskrives lokalt og regionalt. Naturtypene som skal beskrives bør fastsettes av et kompetent fagorgan (f.eks Direktoratet for naturforvaltning eller NINA). NVE mener at eksisterende veiledere som kan være aktuelle for de ulike utredningstemaene, inkludert DN's metodikk og NIJOS's metode for romlig landskapskartlegging, bør benyttes om dette vurderes som hensiktsmessig.

Natur og Ungdom sier at utredningen av hvilke konsekvenser kraftledninger har for fugl må baseres på nyeste tilgjengelige informasjon. NVE legger til grunn at Norsk Vind Energi vurderer hvilken informasjon som skal ligge til grunn for utredningsarbeidet, og forutsetter at arbeidet blir gjort på en tilfredsstillende måte.

Dersom det utarbeides en egen konsekvensutredning for nettilknytningen, ber Natur og Ungdom om at denne behandles samtidig med vindparken for å sikre at prosjektene sees i sammenheng. NVE er enig

i at behandlingen av vindparken og nettilknytningen bør foregå samtidig, og legger til grunn at Norsk Vind Energi sender inn eventuelle konsesjonssøknader samtidig.

Fastsatt utredningsprogram er tenkt å erstatte vedlegg II i forskrift om konsekvensutredninger ved at NVE har inkludert alle de temaer i vedlegget som er vurdert som relevante for vurderingen av prosjektet.

5.17 Samordning av behandling etter plan- og bygningsloven og energiloven

NVE vil minne om at videre behandling av tiltaket etter energiloven bør samordnes med behandling etter plan- og bygningsloven. NVE legger derfor til grunn at søknad etter energiloven, utførte utredninger og forslag til reguleringsplan fremmes i ett dokument.